

ЧЕРГОВА РЕВОЛЮЦІЯ ЧИ НАРЕШТІ СПРАВЖНЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА РЕФОРМА?

(ЕКОНОМІКО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ)*

Олександр Шморзун,

старший науковий співробітник Інституту світової економіки і міжнародних відносин

У зв'язку з аналізом монетаризму у геополітичному аспекті — як певної соціально-економічної концепції не просто функціонування ринкової економіки, а глобальної моделі світового поділу праці — не можу не зупинитись ще на одній важливій проблемі, навколо якої за останні 200 років створено величезну кількість міфів. Мова йде про так зване єврейське питання, котре існує вже не одне століття і в наш час набуло особливої гостроти. Це «питання» при величезній кількості існуючих версій, на мій погляд, і досі не має науково обгрунтованої відповіді. Йдеться про роль єврейського за етнічною ідентичністю елемента у зародженні, функціонуванні та розвитку сучасної західної цивілізації, і ширше, — у світовому поділі праці.

Як відомо, уже з середини XIX століття виникає грандіозний міф про зловісну роль єврейства у створенні специфічного економічного механізму експлуатації народів за допомогою своєрідного лихварства — маніпулювання з величезними капіталами (звідсіля, мовляв, і назва нового суспільного ладу — капіталізм). В контексті цього міфу створюються легенди про існування якогось всесвітнього уряду, який таємно керує світом на користь євреїв, про всесвітню змову єврейства проти всіх інших народів світу. Для того, щоб переконатися в актуальності розгляду взаємозв'язку економічного монетаризму з реакційними аспектами сіонізму у контексті подолання екстремістсько-міфологізованих форм свідомості, звернімося до відомої праці Маркса «До єврейського питання». Таке звернення вкрай актуальне саме тому, що Маркс, як відомо, виходячи з принципово антиринкових державно-капіталістичних позицій, попри всі помилки власної соціологічної концепції, справді зміг підмітити важливі вади етапу стихійної ринкової економіки і, зокрема, грошового фетишизму, що наростає. Справді, коли читаєш Маркса, на перший погляд здається, що концепції сучасного економічного монетаризму і навіть індивідуалістичного лібералізму беруть свої витoki у єврейському месіанізмі, який складався на протязі тисячоліть як особлива культурно-цивілізаційна парадигма людського буття. (Найпоследовніше цей історіософський міф розробив у розділі з символічною назвою «Доля єврейства» в книзі «Сенс історії» Микола Бердяєв).

Ось що, зокрема, пише Маркс: «Якою є мирська основа єврейства? Практична потреба, своєкорисливість. Яким є мирський культ євреїв? Гендлярство. Яким є його світський бог? Гроші. ... Що було саме по собі основою єврейської релігії? Практична потреба, егоїзм. Гроші — це ревнивий бог Ізраїля, ... Бог євреїв зробився мирським, став світовим богом. ... Вексель є дійсний бог єврея. Його бог є ілюзорний вексель. ... Те, що у єврейській релігії міститься в абстрактному вигляді — презирство до теорії, мистецтва, історії, презирство до людини, як самоцілі — є дійсною свідомою точкою зору гро-

*Початок циклу див. у №№ 7—10 за 1997 рік.

шовитої людини, його чесною. ... Химерична національність єврея є національність купця, взагалі грошовитої людини»⁵⁰.

Не важко помітити, що в даному разі те, що видається, в тому числі і Марксом, за основні підвалини іудаїзму, практично збігається з докладно розглянутою у попередньому числі журналу теорією і практикою крайнього неоконсервативного або право-консервативного монетаризму, неоколоніальними формами експлуатації одних народів іншими у всесвітньому масштабі. *Проте мова йде про черговий міф, масштабне відтворення якого у масовій свідомості дуже небезпечно.* Схема утворення цього міфу приблизно така:

Поняття лібералізму як соціально-економічної моделі максимально вільної відкритої ринкової економіки ототожнюється з поняттям капіталізму, капіталізм розглядається як такий, що дорівнює монетаризму, а той, зрештою, ототожнюється з сіонізмом як різновидом особливого, націоналістичного екстремізму. Тут також спрацьовує архаїчно-міфологічне ототожнення різних, а то й протилежних предметів за принципом *спрошення та зовнішньої подоби*. Лібералізм — соціально-економічне вчення про суспільний лад, який не визнає жодних спадково-ієрархічних феодальних привілеїв і оцінює людину, насамперед, з точки зору її підприємницької здібності; головним проявом такої здібності є грошове багатство. Значить, лібералізм і є капіталізм. У свою чергу, капіталізм надає нові якості грошам як формі впливу на процеси, котрі відбуваються в економіці, вважає їх головним індикатором ефективності та самоорганізації ринкової економіки. Значить, капіталізм дорівнює монетаризму як концепції впливу на економіку, передусім, за допомогою зміни обсягів грошової маси. Значить, капіталізм тотожний монетаризму. А гроші — капітали — є, як ми вже мали змогу переконатись, одним з головних «елементів» всесвітнього лихварства, нееквівалентного економічного обміну із слаборозвиненими країнами на користь «золотого мільярда». Отже, висновок: монетаризм — теорія, котра лежить в основі сучасного фінансового імперіалізму.

Як то кажуть, що далі, то більше: євреї у сучасному світі переважають представників інших національностей у сфері фінансового посередництва та економічної науки. Звідси робиться висновок, що саме вони керують грошовими потоками, а значить, і здійснюють цей нееквівалентний економічний обмін у глобальному світовому масштабі на свою користь. Так у зміфологізованій свідомості з'являється *висновок: фінансовий імперіалізм і сіонізм — це одне й те саме*, а самі євреї постають особливим містичним «народом», «екстериторіальною нацією» (Липинський), Прокляттям людства, яке належить ненавидіти, але одночасно доводиться коритися йому. Таке ставлення до світового зла у міфологічній свідомості пов'язане з амбівалентним відношенням ненависти—покори, котре зумовлює своєрідну «фрустрацію», як психологічне виправдання власної нездатності конструктивно розв'язати проблеми, що постають. Справді, як іще можна пояснити, наприклад, розпад російської імперії після Першої світової війни, імперії, котра ще зовсім недавно здавалась непорушною, або поразку Німеччини у цій війні, Німеччини, яка, нібито, була такою близькою до перемоги? Або чому в такій квітучій, позбавленій внутрішніх соціально-економічних протиріч державі, якою видається царська Росія нинішнім слов'янофілам, раптом виникла революційна «зараза» більшовизму, котрий, схоже, був цілком протилежним православно-самодержавним консервативним засадам царизму. Нарешті, як пояснити страхітливую руйнацію економіки практично в усіх уламках СРСР, яка за оцінками економістів уже сумірна рівневі падіння економіки у зруйнованій Німеччині та Радянському Союзі після Другої світової війни? Все це, звичайно, наслідок «світової змови», дій таємних масонських лож, світового єврейського уряду, який поставив собі за мету знищити «цивілізовані» народи.

Як відомо, саме ці мотиви вже давно домінують в таборі екстремістських націоналістичних партій «демократичної» Росії. І хоча в Україні вони поки що лише зрідка натяками лунають у промовах діячів УНА—УНСО, проте, враховуючи надзвичайну

⁵⁰Маркс К., Енгельс Ф. Твори. — Т.1. — С.407–410.

складність єврейського питання в контексті української історії, ця міфологія поряд з комуністичною, на жаль, може знайти поширення і в масовій свідомості українців. Про існування такої небезпеки свого часу писали Шевченко, Костомаров, Драгоманов, Липинський і, пізніше, Лисяк-Рудницький.

До того ж ідеологічний стереотип Злого Духу вже в ранньокласових суспільствах починають активно експлуатувати у політичних цілях для зміцнення своєї влади. Адже вожді і жерці у цих суспільствах у разі неможливості продемонструвати свої «чудодійні сили» — наприклад, викликати дощ — завжди ризикують бути усуненими, в тому числі, фізично. Тому вони ретельно роздмухують не тільки власний культ — культ героїв, а й опозиційно доповняльний щодо нього культ антигероїв, активно розшукуючи «козла відпущення»: «зовнішнього» і «внутрішнього» ворога. Це в усі часи і у всіх народів дозволяло списати власні помилки на містичних носіїв злого духу. Тих, хто, нехай і випадково, сам того не підозрюючи, порушив табу (або комусь здалось, що він його порушив), і тих, хто взагалі належав до чужого, а значить, ворожого тотему. Це «полювання на відьом» в архаїчних суспільствах переважно набуває форм прямого відкритого терору — від вигнання з общини на майже певну загибель до безпосередньо людських жертвоприношень. З часом виробляються більш складні і витончені форми боротьби з інакодумцями, «дисидентами». Проте, як відомо, навіть історія ХХ століття знає приклади масового терору при тоталітарних фашистському і комуністичному режимах. Причому особливістю міфологічної свідомості є те, що її носії, намагаючись уникнути відповідальності за будь-яку справу, пояснити, чому реальні події не вписуються у викривлене уявлення про їх перебіг, швидко проймаються пошуком «ворогів народу», і тоді імпульс згори, спрямований на те, щоб шляхом майже немотивованих репресій досягти єднання суспільства, хоча б на основі зовнішніх механічних зв'язків та залякування людей, доповнюється імпульсом знизу від люмпенізованого натовпу, який і собі проймається відчуттям підозри, недовіри і пошуком ворогів, якими в першу чергу стають неординарні, не схожі на інших особистості.

І в цьому плані антисемітизм впритул примикає до міфології, яка в Росії отримала характерну назву «отщепенчества», тобто порушення «табу» освячених часом стереотипних традицій общини. Будь-яка нестандартність поведінки, мислення сприймається як ворожа звичному консервативному, а точніше, законсервованому способу буття як локальної общини, так і, за певних умов, держави, яка сприймається як община, навіть певного культурно-цивілізаційного комплексу. Не випадково, наприклад, видатний соціолог Тойнбі, який вважав, що рушійною силою розвитку глобальних цивілізацій є так звана творча меншість, що протистоїть «внутрішньому» і «зовнішньому» пролетаріату (а точніше, люмпен-пролетаріату), називав цивілізації, які втратили творчий потенціал до подальшого розвитку, застиглими, а точніше «призупиненими» (arrested), такими, котрі самі себе ув'язнили у стереотипне одноманітне буття.

Відщепенцями можуть бути представники будь-яких верств, які, скажімо, проявляють трудову ініціативу, і тоді вони відразу потрапляють у категорію «куркулів», «ворожих класових елементів», «класово несвідомих» тощо, але найчастіше в Росії до таких ворогів народу, котрі порушують традиціоналістське буття, належала інтелігенція, якій завжди не вистачало покори (російською «с-мирения», тобто розчинення в масі, «в миру», общині)⁵¹. Згідно з люмпенсько-російською і взагалі імперсько-тоталітарною традицією, інтелігенція тільки «розбещує» народ, «спокушає» його, фактично виступаючи у міфологічній свідомості як темна чаклунська сила. Ворожа, а значить чужа «своїй» общині, владі, країні. Тому нерідко чорносотенна антидуховність і антигуманізм отожднюють єврейство і інтелігенцію, а терміни «отщепенец», «изгой» і «Вечный жид» фактично вживаються як синоніми. Симптоматично, що і в межах української національної ідеї елементи антисемітизму також сполучаються з нещадною і несправедливою критикою інтелігенції (Липинський, Донцов).

⁵¹Про російську традицію зневажливо-презирливого і, одночасно, агресивно-терористичного ставлення до інтелігенції див. мою книгу «Україна: шлях відродження. (Економіка, політика, культура)». — К., 1993.

Отже антисемітизм, як і будь-які расово-біологічні теорії, так чи інакше пов'язаний з антиінтелектуалізмом та антидуховністю зміфологізованої свідомості, яка завжди, своєю чергою, пов'язана з пошуком «темних сил», котрі прирікають на пасивність або неконструктивне екзальтоване бунтарство (це два боки однієї медалі) носіїв цієї свідомості.

Але, на жаль, десакралізація та раціоналізація чергового міфу про тотожність ідей екстремістсько-ліберальної ідеології влади сучасного західного світу єврейській національній ідеї, міфу, який активно експлуатується комуністичними силами в Росії, а в прихованій формі і в Україні, ускладнюється тим, що починаючи з XIX століття як крайня екстремістська форма заперечення антисемітизму постала не менш екстремістська міфологія сїонізму, котра знов-таки лише позірно протистоїть крайньому фашистському націоналізму, а в багатьох вимірах фактично тотожна йому. Уже Маркс у цитованій вище статті «До єврейського питання» нещадно критикує міфи про вигадану химеричну національність якогось особливого «єврейського» народу, котрий є обраним і протистоїть всьому людству, не беручи жодної участі у його загальноцивілізаційному поступові. Єврейський народ проголошується обраним народом, а тексти Старого заповіту — священною містичною програмою його месіанського покликання. Навіть такий видатний філософ, як Мартін Бубер, дійшовши вершин розвитку єврейської національної ідеї в її духовно-гуманістичному вимірі (вона ж бо, до речі, *формувалась і історично, і концептуально у взаємозв'язку з українською національною ідеєю і має дуже цікаві паралелі з нею*⁵²), доклав руку до створення нового міфу про якусь «всесвітню єврейську націю», яка об'єднана на основі містичного «відчуття рідної крові», про існування на протязі більш як тисячі років «всесвітнього єврейства» тощо.

«Расовий симетизм, — писав Микола Бердяєв, — повсякчасно заражається тим хибним єврейським духом, проти якого він повстає»⁵³. В цьому зв'язку цікаво зазначити, що навіть у радянському сходознавстві був створений величезний культурологічний міф про особливий прамонотеїстичний шлях розвитку як західної, так і східної гілок сучасної цивілізації. Суть цього міфу полягає в тому, що стародавні семітські племена начебто започаткували найбільш значущі архетипи загальнолюдської культури, котрі через близькосхідну цивілізацію (Єгипет і Шумер) були передані античній цивілізації (ідея приватної власності, раціоналізму, позитивізму), а потім дали поштовх виникненню особливого типу західноєвропейської цивілізації, яка є магістральним шляхом розвитку людства, щодо якого всі інші культурно-цивілізаційні типи виступають як реакційно інертні. Цікаво, що у створенні цього міфу («методологію» його розробив ще Фрейд у своїй останній праці «Моїсей і монотеїзм») брали участь видатні російські, а пізніше радянські сходо- та релігієзнавці (Тураєв, Нікольський, Коростовцев, Лосєв, Ростовцев), що виступали з ідеями прамонотеїзму та пракапіталізму, котрий начебто запозичила антична цивілізація у єврейських торговців, а то й цивілізаторської місії єврейської культури стосовно як Заходу, так і до Сходу (Васильєв⁵⁴).

Але ось що цікаво. Саме за цим принципом апеляції до стародавності будують тепер уже антисемітський міф такі відомі теоретики нинішнього слов'янофільства, як Кожин, Проханов, Куняєв, Шафаревич. З точністю «до навпаки» західну цивілізацію з її динамізмом, лібералізмом, бурхливим розвитком науково-технічного прогресу, сформованими ринковими процесами вони оцінюють як однозначне зло. *Цей лібералізм фактично ототожнюється з комунізмом, а останній — з анархізмом, сам же анархізм за*

⁵²Хочу підкреслити, що через історичний перебіг подій українська і єврейська національні ідеї формувались одночасно, зазнаючи взаємних позитивних паралельних впливів. Витоки єврейського хасидизму та філософії українських релігійних братств, котрі започаткували сковородинівську світоглядну традицію, знаходяться у руслі протестантсько-соціаністських містично-неоплатоністських духовних орієнтацій (про що докладніше йдеться у моїй статті про поняття української ідеї у шостому числі "РД" за цей рік). Пізніше ця творча взаємодія продовжується, у чому можна переконатись, порівнявши філософські погляди того ж Бубера і Грушевського, Драгоманова, Франка, Лесі Українки та Бердяєва.

⁵³Бердяєв Н. Смысл истории. — М., 1990. — С.82.

⁵⁴Див. докладніше: Шморгу́н А. Поняття "одно" і "множество" в структурі мировоззренческих систем восточных обществ: от мифологии до монотеизма // Категории "одно" и "множество". — Киев, 1992. — С.43–50.

властивою міфологічною свідомістю амбівалентністю оцінюється як раз у марксистсько-ленінському дусі як повна антидержавність⁵⁵. Тепер той самий міфічний єврейський народ постає творцем не світового Добра, а світового Зла. Це народ-блукач, народ-«перекотиполе», народ-«вічний кочовик», він несе з собою під виглядом ідеї рівності та економічної свободи руйнування соціальних структур і загибель усім культурним «осілим» народам з багатовіковою історією. За такого підходу соціалізм оцінюється як явище абсолютно чужорідне російській державницькій традиції і цілковито запозичене у Західної Європи. Що ж стосується марксизму, за цією версією, то він є лише прихованою концепцією всесвітнього єврейського гегемонізму, у якій під терміном «пролетаріат», котрий повинен здійснити свою «історичну місію» по руйнуванню всіх існуючих суспільних ладів, приховується саме єврейський народ, який за задумом Маркса повинен об'єднатися у «світове єврейство». Ось що писав з цього приводу Микола Бердяєв: «Вчення Маркса зовнішньо пориває з релігійними традиціями єврейства і повстає проти всякої святині. Але месіанську ідею, котра була розповсюджена на народ єврейський, як обраний народ Божий, К.Маркс переносить на клас, на пролетаріат. І подібно до того як обраним народом був Ізраїль, тепер новим Ізраїлем є робочий клас, як обраний народ Божий, народ, покликаний звільнити і спасти світ. Всі риси богообраності, всі риси месіанські переносяться на цей клас, як колись вони були перенесені на народ єврейський»⁵⁶. Тепер уже прамонотеїстичний міф про боже покликання єврейського народу трактується протилежним чином — як міф про стародавніх творців світового комунізму. Але, як відомо, абсолютно протилежні поняття насправді протилежні лише позірно. Фактично в обох випадках ми маємо справу з однією і тією ж міфологічною схемою, яка не пояснює, а радше містифікує реальні явища сучасного світу, підмінюючи наукові концепції певними легендами, які за законами міфологічного світосприйняття впливають в першу чергу не на логічну сферу мислення, а на емоційно-образну.

Отже утворилося своєрідне хибне і, одночасно, зачароване коло: семітська і антисемітська міфології лише посилюють одна одну, все більше заплутуючи розв'язання реальних проблем функціонування сучасної цивілізації як на загальносвітоглядному, так і на практичному, зокрема макроекономічному, рівні. Для ілюстрації цього своєрідного «суперміфу» розглянемо погляди видатного соціолога ХХ століття Вернера Зомбарта, котрий і за проблематикою, і за рівнем наукового дослідження стоїть в одному ряду з такими видатними постатями, як Макс Вебер та Георг Зіммель. Він вважає, що відносини між євреями та неєвреями мають визначатися загальнолюдськими моральними настановами, котрі завадили б довічному антисемітизму, викликаному заздрістю інших до расово більш досконалого єврейського народу, переростати у прямі репресії та терор⁵⁷. При цьому, як це взагалі характерно для надмірно ліберального світогляду, поняття господарської діяльності фактично ототожнюється з культурою, а переважання у підприємливості — із більшою талановитістю і навіть духовністю⁵⁸. Не дивно, що з такими підходами автор врешті-решт приходять до ідеї біологічної зверхності євреїв як особливого «виду», котрий треба зберігати у чистому вигляді, не допускаючи його асиміляції з будь-якими народами, тобто фактично до тих же расистських ідей («чистоти раси»), які спонукали німецьких фашистів до репресій проти єврейського народу. Взяти хоча б ідеї Вернера Зомбарта та багатьох інших представників ідеології сіонізму про те, «що існує особлива «єврейська раса», особливості якої не вичерпуються релігійною свідомістю»⁵⁹. Більше того, єврейський народ як особливий «вид» є найціннішим, і тому повинен бути панівною расою. «Збереження кожного «виду» є благо, і чим цінніший «вид», тим важ-

⁵⁵Зазначмо, що, скажімо, згідно з Шафаревичем, анархо-комунізм — це вигадка єврейського народу — «одвічного блукача», і пов'язується він із фрейдівським принципом Танатосу — потягу до смерті. Насправді ж соціальний анархізм пов'язаний у першу чергу з антикомунізмом, антиетатизмом і орієнтує на вслякий розвиток механізмів самоорганізації суспільства на неформальних засадах.

⁵⁶Бердяєв Н. Смысл истории. — М., 1990. — С.70.

⁵⁷Зомбарт В. Будущность еврейского народа // Буржуа. Этюды по истории духовного развития современного экономического человека. — М., 1994. — С.340.

⁵⁸Там же. — С.319–321; 334–335; 338.

⁵⁹Там же. — С.327.

ливіше його збереження. Чи повинен я до цього додати, що у єврейському народі, котрий розглядається як ціле, ми бачимо перед собою один з найбільш цінних “видів”, створених людським родом?»⁶⁰. Як тут не визнати певну слушність тверджень про те, що одним з реальних витоків терору фашистів проти єврейського населення є те, що перші фактично запозичили основні засади ідеології сіонізму. Це, зокрема, спадає на думку, коли читаєш міркування Вернера Зомбарта стосовно того, що змішані християнсько-єврейські шлюби дають значно менше потомства, ніж расово чисті, а головне, що це потомство здебільшого розумово неповноцінне. «Над расовою асиміляцією євреїв з північними народами немов би тяжіє злий рок. Здається, немов би природа не хоче цього з'єднання. Вона мстить змішаним шлюбом прокляттям безпліддя. ... Душі тих, що вступають у змішані шлюби очікують випробування і розчарування, більше ніж тих, які зберігають свою кров у чистоті. Хоч би якими чарівно красивими і високообдарованими здавались діти від змішаних шлюбів, вони все ж позбавлені тієї душевної рівноваги, яку зберігають діти від шлюбів однієї й тієї ж раси»⁶¹. Я не буду зараз розвивати тезу про те, що досягнення сучасної біології свідчать про абсолютно протилежне (і це, в першу чергу, стосується представників єврейської народності через поширеність серед її представників шлюбів між кровними родичами), але як схожі ці міркування Вернера Зомбарта з ідеями Адольфа Гітлера, котрий кількома роками пізніше у книжці «Моя боротьба» у главі «Держава і народ» писав: «Першим обов'язком всякої держави є створення такого стану, при якому громадяни не могли б вступати в ганебні для їх держави шлюби»⁶².

На жаль, вищезгадані ідеї все ще не стали тільки надбанням історії. А найсумніше полягає в тому, що саме в Україні, де єврейське питання упродовж століть набувало надзвичайно складних, а то й трагічних форм для представників як українського, так і єврейського етносів, все ще відроджується в тій чи іншій формі міфологія єврейського месіанізму. Зокрема, у величезній статті Юхима Райгородецького «Юдофобство порадянськи» в тижневику «Зеркало недели» за 29 липня та 5 серпня 1995 року стверджується, що антисемітизм був однією з головних складових імперської ідеології. Не заперечуючи цієї тези, відзначимо, що з точки зору гноблення націй марксистська ідеологія в її більшовицькому варіанті з притаманними їй ідеями всесвітньої пролетарської революції і вихідною тезою «Пролетарі не мають своєї вітчизни», а головне — реальна практика асиміляції через знищення — була не менш антиукраїнською, і, хоч як це й парадоксально, антиросійською. Але закінчує свою статтю Ю.Райгородецький «одкровеннями» про те, що євреїв, які емігрують з України, зустрічають з розкритими обіймами зовсім не випадково. «Історія вчить: вихід євреїв, котрий почався наприкінці XV століття із Іспанії, Португалії та Італії, завершився тим, що основна їх маса осіла у Франції, Німеччині, Голландії і такому місті, як Антверпен. І що ж? Минуло відносно небагато часу, і Антверпен, немовби переживши друге народження, став у Європі першим за значенням центром торгівлі й кредиту. Місцева влада цінувала тих, хто перетворив місто, і дуже боялась, щоб вони куди-небудь не переселилися. США в цьому сенсі, напевно, перевершили всі держави, якщо характеризувати більш пізню історію XVIII–XX століть». Отже, нам прозоро натякають, що капіталістична революція в Європі і, фактично, становлення західноєвропейської цивілізації в її нинішньому вигляді з центром у Сполучених Штатах як форпостом цивілізованого світу відбулись, насамперед, завдяки особливим видатним властивостям єврейського народу: унікальній здатності до торгівлі і кредиту, або, як сказали б сьогодні, діяльності у посередницькій сфері перерозподілу виробленого кимось товару, та здатності до активності в кредитно-фінансовій сфері, у першу чергу, до спекуляцій на ринку цінних паперів. Щоб у читача не виникло жодних сумнівів щодо джерел процвітання сучасних розвинених країн, і передусім Сполучених Штатів Америки, Ю.Райгородецький цитує статтю якогось С.Буріна, котрий зазначав: «... Тільки в одній країні євреї були прийняті як свої, а їх дивні (?! — О.Ш.)

⁶⁰Там же.

⁶¹Там же. — С.322–323.

⁶²Гитлер А. Моя борьба // Оккультный мессия и его Рейх. — Нью-Йорк; Москва, 1991. — С.271.

властивості поважали і навіть заохочували. Цією країною були Сполучені Штати Америки, котрі широко розкрили двері своєї нової держави всім гнаним і гнобленим. Не випадково в США зараз євреїв вдвічі більше, ніж в Ізраїлі, і навряд чи це співвідношення зміниться». От тільки цікаво, чи погодяться з такою версією процвітання західноєвропейської цивілізації взагалі і своєї країни зокрема самі американці, та й інші народи сучасного світу? Що ж стосується «дивних» властивостей єврейського народу, то це тема окремого спеціального аналізу, позаяк треба чесно визнати, що надзвичайно зміфологізоване єврейське питання поки що не дістало, на мій погляд, достатнього наукового обґрунтування. Існують певні реалії, наприклад, дійсно непропорційний, не просто великий, а величезний відсоток євреїв за етнічним походженням не тільки у першому радянському більшовицькому уряді, а й у більшості радянських наркоматів середини 30-х років. Традиційно високим уже не одне століття є відсоток єврейського елемента не тільки серед підприємців і, в першу чергу, представників фінансово-посередницької діяльності, а навіть серед теоретиків суспільної і економічної думки XIX—XX століть. І врешті-решт, якщо розглядати ті самі сумнозвісні Сіонські протоколи, то ще Генрі Форд, відомий своїми антисемітськими поглядами, зазначав, що проблема полягає не в тому, справжні ці протоколи чи фальшиві, написали їх євреї чи ні, а в тому, що багато чого, що проголошується в них, принаймні на перший погляд, стало реальністю у XX столітті.

Йдеться, насамперед, про потужний механізм нееквівалентного обміну, який здійснюється переважно за допомогою спекулятивних та лихварських фінансових механізмів, про які докладно йшлося у попередньому числі журналу, обмін, в якому, повторюю, значний відсоток належить представникам єврейської національності. До цього можна було б додати неухильно зростаючу роль комерційних банків та транснаціональних корпорацій, котрі практично не визнають державних кордонів і не тільки національних урядів інших країн, а й структур влади найпотужнішого кредитора західного світу — США, що на них представники потужного фінансового єврейського капіталу спроможні чинити неабиякий тиск. Можна говорити і про тенденцію поступового утворення не тільки офіційних міжнародних фінансових організацій типу країн Великої сімки та Міжнародного валютного фонду, які здійснюють потужну фінансово-економічну експансію практично щодо всіх країн, які не здатні відстояти свою економічну, а отже й політичну незалежність, а й про поступове формування, так би мовити, «тіньових» фінансових та підприємницьких структур, які створюють щось на зразок неофіційного «світового уряду». Наведу лише один приклад. За версією князя Горчакова, котрий ще в 1911 році написав передмову до Сіонських протоколів, вони були прочитані на таємній конференції в Базелі, причому серед головних тез самих «Протоколів» можна знайти, наприклад, таку: «На місце сучасних правителів ми поставимо страховисько, котре буде називатись Надурядовою Адміністрацією. Руки його будуть простягнуті в усі боки, як лещата, при такій колосальній організації, що вона не зможе не підкорити всі народи»⁶³. Разом з тим відомо, що саме в Швейцарії відбуваються засідання неформального світового клубу наймогутніших підприємців і банкірів, які насправді мають сьогодні величезний економічний, а значить і багато в чому політичний вплив практично на всі країни, що розвиваються. Принаймні на засідання цього клубу, або міжнародної конференції у містечку Давос у 1997 році приїздили і шукали підтримки практично всі політичні лідери Росії (Чубайс, Черномирдін, Лебідь, Явлінський). Була на цьому зібранні і представницька делегація України. Отже, так чи інакше лідери практично всіх країн, що розвиваються, шукають підтримки не тільки в офіційних державних колах розвинених країн, а й у могутніх володарів, в першу чергу, банківського капіталу. Разом з тим, якщо проаналізувати конкретні механізми перетворення тих же країн СНД на економічно залежні й лише номінально самостійні утворення зі своєрідним неоколоніальним статусом, котрі розглядалися у попередній подачі цього циклу публікацій, порівняно з тим, що пропонується у Сіонських протоколах як засіб поневолення народів світу «всесвітнім єврейським урядом», «світовим кагалом», то впадає в око практична тотожність планів так званих «мудреців» з тим, що відбувається на-

⁶³Сионские протоколы. — М., 1996. — С.28.

справді. Наприклад, «чи виснажується держава у власних конвульсіях, чи то внутрішній розбрат віддає її під владу зовнішніх ворогів, у всякому разі, вона може вважатися незворотно пропашою: вона у нашій владі. Деспотизм капіталу, котрий весь в наших руках, простягає їй соломинку, за яку державі доводиться триматись мимоволі, у протилежному разі вона котиться у прірву»⁶⁴. Або, наприклад, таке: «Капітал, аби діяти без сорому, повинен добитися свободи для монополії промисловости і торгівлі, що вже й чиниться невидимою рукою у всіх частинах світу»⁶⁵.

Хіба ж все це не схоже на те, що відбувається насправді. Якщо додати до цього «рекомендації» щодо адміністрації, яка, тільки-но театр воєнних дій переноситься «на економічний ґрунт», замість представляти місцеві інтереси, має перетворитися (і вже сьогодні це демонструє) на суто компрадорський уряд, який вірно служить не власному народу, а своїм закордонним наймачам. З огляду на це, виникає питання, можливо, ідеї про «злодійську зграю євреїв», яка фактично править світом і, зокрема, в 1917 році встановила владу над 150-мільйонним російським народом (до цієї цифри, звичайно ж, за Горчаковим, який даною сентенцією закінчує передмову, входять і українці) насправді не міф, а реальність?!

Проте спробуймо уважніше придивитись до тексту так званих Сіонських протоколів. Окрім окреслення вже згаданих механізмів світового фінансового панування, які дійсно притаманні сучасній світовій системі поділу праці, і звинувачень у створенні євреями «світового надуряду», який панує над світом, автори досліджуваного документа намагаються розкрити, так би мовити, соціальну філософію єврейства, яке начебто прагне до світової влади. Зокрема, на сторінці 14 ми з'ясовуємо, що люди з «поганими інстинктами набагато перевершують своєю чисельністю добрих, і тому найкращі результати в управлінні ними досягаються насиллям і залякуванням, а не академічними розміркуваннями». Взагалі «мудреці» вважають, що людина за природою зла істота і тому підкоряється тільки силі, а право — це не що інше, як прихована сила. Політична свобода — це лише блеф, так само, як і ідеї лібералізму, це завжди веде до анархії, котра рано чи пізно закінчується новою диктатурою, тому що «сліпа сила народу дня не може перебути без керівника, і нова влада лише заступає місце старої, котра заслабла від лібералізму» (стор.15). «Політика не має нічого спільного з мораллю. Правитель, котрий керується мораллю, неполітичний, а тому він не міцний на своєму престолі. Хто хоче правити, повинен застосовувати і хитрість, і лицемірство» (там же). Взагалі автори документа проявляють відверту зневагу до народу, котрий прямо ототожнюється ними з натовпом, якому ідеї лібералізму лише шкодять, порушуючи «механізм народного буття». Оскільки ж натовп підлий і нездатний розуміти, що йому корисно, а що ні, то «тільки у Самодержавної особи плани можуть виробитися, ... у порядку, який розподіляє все у механізмі державної машини; із цього необхідно зробити висновок, що доцільне для користі країни управління повинне зосередитися в руках однієї відповідальної особи. Без абсолютного деспотизму не може існувати цивілізація, яка проводиться не масами, а керівником їх, хоч би хто він був. Натовп — варвар, який проявляє своє варварство за кожної нагоди. Як тільки натовп захоплює в свої руки свободу, він її незабаром перетворює на анархію, котра сама по собі є вищий ступінь варварства» (стор.17). Звертає на себе увагу, що євреям приписується теза, згідно з якою народ-натовп уособлює незрячу людину, яка потребує керівництва за допомогою твердої руки самодержця: «Розділені нами зряча царська сила і сліпа сила народу втратили будь-яке значення, позаяк окремо, як сліпець без палки, вони немічні» (стор.21).

Лібералізм авторами документа розглядається як отрута, котра призводить до смертельної хвороби державних організмів. З цим пов'язується виникнення конституційних держав, які чомусь замінюють самодержавство, котре є спасінням для гоїв, тобто не єврейських народів. Робиться спроба будь-що дискредитувати основні принципи сучасного демократичного суспільства: «В усіх кінцях світу слова “свобода, рівність, братерство” залучали у наші ряди через наших сильних агентів цілі регіони, котрі із захоплен-

⁶⁴Там же. — С.15.

⁶⁵Там же. — С.27.

ням несли наші прапори» (стор.18). Причому головною вадою демократії є її антидиктаторська і, точніше, антимонархічна спрямованість. «Слово “свобода” виставляє людські суспільства на боротьбу проти всіляких сил, проти всякої влади, навіть Божеської і природної. Ось чому при нашому воцарінні ми повинні будемо це слово виключити з людського лексикону, як принцип тваринної сили, котра перетворює людей у ненажерливих звірів» (стор.24). Майбутній суспільний устрій змальовується як жорстока диктатура, яка передбачає як «головну рису» — «послух начальству, доведений до грандіозного ступеня» (стор.52). В країні, яка начебто буде захоплена євреями, на адміністративному полі будуть панувати «Влада, Принцип і Закон, які не припускають відступу з суспільного шляху на особистий від самих же правлячих суспільною колісницею» (стор.52). Влада повинна мати патріархальний характер. «Наше правління буде мати вигляд патріархальної батьківської опіки з боку нашого правителя», а люди «признають самодержавство нашого правителя з благоговінням, близьким до *обожнювання*». І взагалі, потрібно «не задумуючись жертвувати окремими особами, порушниками встановленого порядку...» «Наш цар буде перебувати в неперервному спілкуванні з народом, говорячи йому з трибуни промови, які чутки в той же час розноситимуть на весь світ» (стор.54).

Також проповідується хрестовий похід проти справжньої культури, освіти, зокрема гуманітарної (в першу чергу, права), а навчання має бути вузькопрофесійним та емпіричним («наочним»). Принцип загнудання думки уже діє в так званій системі «наочно-го» навчання, котра «має перетворити гоїв в немислячих слухняних тварин».

Далі на стор.58 ми дізнаємося про те, що треба перетворити майбутню систему панування над неєврейськими народами в систему суцільного доносительства та шпигунства, коли третина «підданих наших буде спостерігати за іншими із почуття обов'язку, із принципу добровільної державної служби». Трохи далі обов'язок доносительства уже поширюється на всіх підданих, покликаних виконувати все той же «обов'язок державної служби». Причому, і це надзвичайно важливо, головною функцією доносительства має бути боротьба із зловживаннями «владою, силою і підкупом» (сьогодні б сказали, корупцією). А далі ще цікавіше. Виявляється, що шпигунство має на меті боротися із зловживаннями адміністрації, «примхливістю, свавіллям і в першу чергу — хабарництвом» (!! — *О.Ш.*).

У документі докладно розписується, як засобом провокації, використовуючи гарних ораторів, виявляти інакодумців, підштовхувати їх до протиправних дій для наступного арешту і дискредитації в очах народу. Замість самостійного заняття політикою пропонується заохочувати різного роду «ходіння у владу», з проханнями до доброго царя. «Будемо заохочувати до всіляких доповідей або петицій з пропозиціями на розсуд уряду, всіляких проектів для покращення народного побуту...» (стор.60). Нарешті, з метою дискредитації всіх, хто намагається чинити опір фактично тоталітарній владі, пропонується видавати їх за карних злочинців, які загрожують державному спокою і безпеці, знов-таки дискредитувати повстанців в очах пересічного люду: «Щоб зняти престиж доблести з політичного злочину, ми посадимо його на лаву підсудних поряд з крадіжкою, вбивством і всяким мерзенним і брудним злочином. Тоді суспільна думка зіллє у своїй уяві цей розряд злочинів з соромом всякого іншого і затаврує його однаковим презирством» (стор.61).

Хочу запитати, панове, чи не вбачається вам у змісті «Сіонських протоколів» щось «до болю знайоме», «рідне», «своє»? Дійсно, можна погодитись з видатним американським підприємцем Генрі Фордом, відомим своїми антисемітськими поглядами, коли він твердить, що навіть якщо вищезитовані фрагменти і не належить таємному єврейському всесвітньому керівництву, проблема полягає в тому, що більшість із того, що пророкується в них, стало реальністю. *Але, хоча це й парадоксально, воно стало реальністю ще задовго до того, як ці протоколи були написані! І той суспільний устрій, який змальований як модель всесвітнього єврейського панування найбільше відповідає тому, що дістало назву «тоталітарна система» і реально існувало у ХХ столітті під гаслами радянського «комунізму» (соціалізму) та фашизму (націонал-соціалізму).* Це стосується не тільки небаченої апології диктаторства та зневаги навіть до власного народу (котрого Гітлер нерідко називав натовпом, а більшовики — «масами»), не тільки системи тоталітарного контро-

лю і терору, нівелювання культури, претензій на світове панування, що врешті-решт закінчились Другою світовою війною, а й трактувань суспільної структури створеного кастово-корпоративного устрою у тому самому масонському дусі, котрий представники різних проявів тоталітаризму завжди пов'язували з таємними сіонськими організаціями. Адже, зрештою, як радянська, так і фашистська імперія являли собою ієрархію рівнів, в межах яких неповторна особистість розглядалась лише як механічний гвинтик, автомат з чітко визначеним набором формально-функціональних обов'язків. Причому нижні рівні, або касти, так чи інакше делегували практично всі повноваження у прийнятті будь-яких важливих рішень «нагору», а найвищий щабель ієрархії лише формально звітував про мотиви своїх наказів перед нижчими рівнями ієрархії. Володимиру Леніну належить дуже витончена назва системи такої народної демократії — «демократичний централізм». Це ж саме стосується і особливих партійних структур, посвячення у які надавало статусу надлюдини, міфологічного персонажу, наділеного фантастичною силою. Згадаймо, наприклад, що більшовицька партія — це не інакше як «розум, честь і совість нашої епохи». В цьому зв'язку далеко не випадково Сталін прохопився про партію як «орден мечоносців», а що стосується фашистської націонал-соціалістичної партії, то її ідеологія своїми витокami прямо пов'язана з окультизмом і, зокрема, тими самими масонськими ложами, які у Сіонських протоколах звинувачуються у підготовці таємної змови, страшних таємних кривавих ритуалах тощо⁶⁶. Що стосується фашизму, ідеологи якого, між іншим, слідом за Булгаковим і навіть Бердяєвим полюбили розводитись про те, що марксизм — не що інше, як іудаїстська міфологема всесвітнього об'єднання євреїв-космополітів для панування над іншими народами, зашифрована у понятті пролетаріату, то сам фашизм побудований на міфологізації німецького народу як обраного богом для світового панування і створення раю на землі шляхом визиску неповноцінних рас. Концептуальна схожість Сіонських протоколів із сформульованою пізніше ідеологією німецького фашизму просто вражає.

Що ж стосується подібності багатьох тез Сіонських протоколів до комуністичної ідеології, то тут сучасні російські націоналісти легко пояснюють цей феномен тим, що комунізм і був реальним втіленням програми, викладеної у Сіонських протоколах, а Росія стала першою жертвою реалізації страшного задуму всесвітнього панування і нищення гоїв — неєврейських народів.

Проте не все так просто. Всі ці версії, а точніше легенди, по суті, нічого не пояснюють. Не пояснюють, наприклад, чому начебто «оволодівши» Росію, євреї зайняли таку антизахідну, антимонетарну позицію стосовно Заходу, «світового імперіалізму», в тому числі й американського, який за версією прибічників «світової змови» уже давно керується саме єврейським світовим капіталом. Не пояснюють, чому купці світових сіоністів вдалося оволодіти «Росією, яку ми втратили», — «ісконно» православною, «ісконно» общинною країною, в якій народ і самодержавство «близнюки-брати». Що ж стосується фашизму, то його реальна практика фізичного знищення цілих народів також розходиться з планами «сіонських мудреців», які все ж таки передбачали їх завоювання переважно економічними методами, за допомогою економічного імперіалізму.

А головне, уважне прочитання Сіонських протоколів взагалі наводить на суто крамольну, навіть нищівну для російських націоналістів думку, що зміст цього документа буквально просякнутий найгіршими архетипами традиційного російського менталітету. Воістину, «здесь русский дух, здесь Русью пахнет»!

Проте хочу підкреслити: коли я говорю про так званий «російський дух», то абсолютно не маю на увазі ані стиль мислення, ані світогляд конкретних росіян за етнічним походженням. Як не мав на увазі світогляд сучасних йому татар один з російських мислителів, який говорив про те що варто гарно пошкребти росіянина і ти побачиш татарина⁶⁷.

⁶⁶ Гудрик-Кларк Н. Окультиные корни нацизма. Тайные арийские культы и их влияние на нацистскую идеологию. — СПб., s.a.

⁶⁷ Сказане, звичайно, не стосується представників татарського етносу і у наш час, національній самосвідомості і здатності боронити власну культуру в умовах державної включеності до Росії могли б повчитись у них багато українців.

Мова йде про «призупиненість» (Тойнбі) культурно-цивілізаційного розвитку російської державності, зумовлену негативними соціально-економічними впливами деградуємих візантійської та напівкочової золотоординської імперій, котрі за науковою типологією пов'язуються з поняттям так званого «азіатського способу виробництва»⁶⁸. Це гальмування соціально-економічного розвитку призвело до формування антипротестантських елементів менталітету спочатку масової свідомості росіян, а потім і всіх народів імперського утворення. Фактично йдеться про негативні, реакційно-шовіністичні елементи російської ідеї, котрі одночасно формують і формуються люмпенізованою свідомістю, знову і знову регенеруються на сучасному етапі розвитку Росії⁶⁹.

Саме на цих чорносотенних вимірах російської ідеї і побудовані так звані «Протоколи», за якими якраз споконвічні, а то й уроджено-генетичні вкрай негативні якості приписувались і приписуються російськими націоналістичними екстремістами представникам єврейського етносу. Між іншим, це стосується не тільки євреїв, згадаймо хоча б міф, який активно поширювався і в радянські часи⁷⁰ про українців як про людей від народження хитрих, лінивих, жадних, схильних до анархії, а точніше, до бандитизму.

І тут дуже важливо не забувати про пораду Герцена, з якою погоджується Михайло Демкович-Добрянський: «... від самих початків кризь усю російську історію можна спостерігати дві тенденції: прагнення свободи і стихійний гін до експансії. Це друге дало Росію імперіалістичну»⁷¹.

На те, що тінь відомого реакціонера Победоносцева ширяє над «Протоколами», звернули увагу дослідники ще у 20-ті роки, про що говорить і князь Горчаков у своїй передмові. У своєму оспівуванні провокаторства і диктатури, у прямих порадах цареві, як зберегти ілюзію своєї всемогутності, наприклад, приховуючи замах на нього, у намаганні максимально знівелювати духовний потенціал справжньої освіти, а головне, в шаленій ненависті до демократії у сенсі справжнього народовладдя «Протоколи» чомусь надзвичайно нагадують *таємні протоколи царської охоранки*. Тому не випадково з самого моменту їх появи напередодні чергової глобальної кризи російської імперії відразу ж з'явилась версія, що якийсь Нілус або людина, котра підписалась цим ім'ям під начебто таємними сіоністськими документами, насправді — провокатор і агент царської охоранки.

Я думаю, що в даному разі маємо надзвичайно цікавий з точки зору класичного психоаналізу феномен. Згадаймо, за Фрейдом, те, що знаходиться у підсвідомості людини, так чи інакше «проривається» і вербалізується незалежно від бажання того, хто говорить чи пише. Тому будь-яка обмовка з точки зору класичного психоаналізу насправді є не просто обмовкою, а радше, прохопленням, несвідомим самовикриттям. Не вдаючись у деталі фрейдівської аргументації (це тема окремої розмови), можна сказати, що тут ми дійсно маємо справу з саме з такою обмовкою людини, яка, імітуючи Сіонські протоколи, мимоволі видає власні погляди, і з великою ймовірністю можна стверджувати, що ця людина належала до кола найзапекліших російських шовіністів-реакціонерів.

До цього залишається лише додати, що старий як світ принцип «...тримай вора» як естафету перейняли у невідомого автора Сіонських протоколів сучасні російські націоналісти-державники. Згадаймо, Шафаревич, Куняєв, Кожинів і К^о звинувачують єврейський народ, котрий, згідно з біблійною легендою, дійсно блукав пустелею, у тотальному агресивному кочовизмі, підступно експансіоністській політиці щодо осілих общинно-колективістських за природою народів. Проте, як відомо, з досліджень не тільки багатьох західноєвропейських, а й власне російських мислителів, наприклад, Федотова і Бердяєва, саме з кочовою Ордою пов'язані реакційні імперсько-експансіоністські виміри

⁶⁸Див. докладно: Шморгун А. Методологическая функция теории общественно-экономической формации. — Киев: «Наукова думка», 1990. — С. 70—87.

⁶⁹Див. докладно: Шморгун А. Можно ли верить в Россию? // Всеукраинские ведомости. — 1995, 31 січня.

⁷⁰Для того, щоб переконатись в цьому, достатньо згадати відомі за радянських часів художні фільми: «Служили два товариші», «Весілля в Малинівці» і «Дні Турбіних». У цих фільмах ідеалізується «білогвардійщина», ностальгія за якою відчутно проявляється вже в радянському мистецтві 60-х років. Ця ностальгія органічно переростає у відвертий міф про «Росію, яку ми втратили», котрий являє собою фальсифіковану ідеалізацію Російської імперії.

⁷¹Демкович-Добрянський М. Україна і Росія. — Львів—Краків—Париж, 1993. — С. 10.

російської ідеї, і якщо у XIX — на початку XX століття багато російських істориків і філософів намагалися применшити вплив Орди на російську державотворчу традицію (це стосується і більшості радянських істориків), протиставляючи архаїчній кочовій азійщині державницькі структуротворчі «прогресивні» візантійські впливи, то уже представники потужного напрямку російської суспільної думки під назвою «євразійство» у 20—30-ті роки нашого століття відверто заявляють про азіатсько-кочові витoki російської державности і культури. Сучасний новітній «неоевразієць» Лев Гумільов, наукоподібною міфологією якого, на жаль, захоплюється велика кількість і українських дослідників етнонаціогенези, буквально оспівує кочовий устрій центрально-азійських племен, які протягом тисячоліть наводили жах на розвинені цивілізації Далекого і Близького Сходу, Східної і навіть Західної Європи; він стверджує, що все, що несе в собі архетип російської культури і державности, *запозичене саме у кочових суспільств, а все запозичене переважає своїм культурним потенціалом політичні, економічні і духовні здобутки тієї ж Західної Європи*. Девізом творчості Льва Гумільова останніх років можна вважати назву його книги «Древняя Русь и Великая степь». Насправді ж, як відзначає російський історик О.Юрганов у статті «Біля витоків деспотизму», всі спроби Гумільова (який до того ж виступає з антисемітських позицій) довести, що не монгольський суспільний устрій середньовіччя, а Захід був головною небезпекою для становлення цивілізованої Російської держави, не відповідають дійсності. Адже «монгольське суспільство було пронизане відносинами жорсткого — і жорстокого — підпорядкування. Влада верховного правителя була абсолютною, ніким і нічим не обмеженою. Стаючи “служками” ханів, російські князі всмоктували дух імперії: беззаперечну покору підданих і безмежну владу правителів. ... Велика залежність московських князів від Орди, котра дала їм можливість перемогти в сутичці з Твер'ю, робила їх провідниками найбільш деспотичного варіанту централізації — з утвердженням князівсько-підданських стосунків у їх холопській формі»⁷².

Цікаво, що Гітлер у своєму програмовому творі «Моя боротьба» також відносить німецьку націю, витoki якої вбачав у суспільстві стародавніх арійців, до кочовиків, а євреїв — до осілого народу. «Як відомо, арійці були спочатку кочовиками і стали осілими тільки з плином часу. Одне це вже свідчить, що вони ніколи не мали нічого спільного з євреями.

Що стосується єврея, то він ніколи не був кочовиком. Він, навпаки, завжди був паразитом на тілі інших народів»⁷³.

І знову коло замикається. Ті вади, що приписуються суспільному устрою, який ще тільки планує встановити підступний всесвітній єврейський уряд, і на концептуальному рівні загальної ідеології, і на рівні конкретних прагматичних механізмів реалізації задуманого виявляються багатовіковим надбанням *саме російської історії, тим самим підсвідомим агресивним архетипом, який і сьогоднішня російська мафіозно-кланова олігархія, котра видає себе за молоду демократію, всіляко намагається приховати, та він весь час проривається крізь тоненькі прошарки культури* то нахабними імперськими погрозами, то самодержавними замашками «першого демократа», то черговим перетворенням православ'я на рідну самодержавну ідеологію, то «двірцевими» заколотами та переворотами чергових «фаворитів», «наближених до тіла», то семибоярщиною так званої семибанкірщини. І все це на фоні не тільки зневаги, а шаленої ненависти до справжньої демократії, на тлі традиційного страшного бюрократизму, хабарництва і корупції. «Жидомасонська змова», яка кожний раз нищить Росію, так чи інакше виявляється спертою на фундаментальні антипротестантські архетипи форм державности і менталітету, органічно притаманних спадкоємиці Візантійської імперії і Золотої Орди. (Згадаймо хоча б, як більшість населення підтримала гайдарівську «лібералізацію» під умовляння Гайдара і Єльцина потерпіти лише півроку до чергового, тепер уже ринкового «раю на землі», «краю обітованого», який чекає на вічно блукаючий обраний месіанський російський народ).

Далі буде

⁷²Юрганов О. У истоков деспотизма // История отечества: люди, идеи, решения. Очерки истории России IX—начала XX в. — М., 1991. — С.41, 59.

⁷³Гитлер А. Моя борьба // Оккультный мессия и его Рейх. — С.269.